

Azər Mirzə oğlu Qasımlı – 85 il!

A.M. Qasımlı 2 mart 1936-cı ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. İkinci dünya müharibəsində atasını itirdiyindən ailəsi çətinliklərlə üzlənmiş, bu səbəbdən yeddinci sinifdən fəhlə-gənclər məktəbində axşam şöbəsində təhsil almaqla yanaşı, 1950–1952-ci illərdə mətbəədə, 1952–1954-cü illərdə Elmlər Akademiyasının (EA) Neft Ekspedisiyasında "Lay sistemlərinin termodinamikası" laboratoriyasında laborant vəzifəsində işləmişdir. 1954-cü ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) geologiya fakültəsinin əyani şöbəsinə daxil olaraq, oranı neftçi-mühəndis-geoloq ixtisası üzrə bitirmişdir.

1960-cı ildən 2001-ci ilə kimi EA-nın "Dərin neft və qaz yataqlarının problemləri" İnstitutunda texnik, kiçik, böyük, aparıcı elmi işçi və sektor müdiri vəzifələrində çalışmışdır.

1970-ci ildə "Neftin məsaməli mühitdən yüksək təzyiqliq və temperatura malik isti su vasitəsilə sıxışdırılması" mövzusunda dissertasiya işi müdafiə edərək, texnika elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almışdır.

A.M. Qasımlı 1972–1975-ci illərdə Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasında lay flüidlərinin fizikası üzrə ekspert vəzifəsində çalışmış, Afrikanın ən böyük yatağı haqqında "Hacı Messaud yatağı neft, qaz və suyunun fiziki-kimyəvi xassələri və yataq üzrə paylanma qanunauyğunluğu" adlı monoqrafiya yazmışdır.

1986–1989-cu illərdə Vyetnam DNQETL-də "Lay fizikası" üzrə laboratoriya müdiri vəzifəsində çalışaraq, burada "Lay fizikası" laboratoriyası yaratmış, vyetnamlı mütəxəssislərlə birlikdə 4 sənədləşdirici təklif vermiş, 1 patent almış və "Day Khi" jurnalında 3 məqalə nəşr etdirmişdir. O, Vyetnam elminə verdiyi töhfələrə görə ölkənin "Dostluq" ordeni ilə təltif olunmuş və Vunqtau şəhərinin fəxri vətəndaşı seçilmişdir.

2001–2014-cü illərdə AzNSETL-də (indiki "Neftqazəlmətdəqiqatlayihə" İnstitutu) "Layların neftveriminin artırılması" laboratoriyasının müdiri vəzifəsində çalışmışdır.

2004-cü ildə "Ehtiyatı çətin çıxarılan layların neftveriminin artırılmasının elmi-təcrübə əsasları" mövzusunda doktorluq dissertasiyasını müdafiə edərək, texnika elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə almışdır.

A. Qasımlının elmi axtarışları əsasən neft yataqlarının işlənilməsinə aid olsa da onlar ixtisasın geniş ölçüdə bir çox məsələlərini əhatə edir. Nəşr edilmiş elmi işlərindən aydın olur ki, onun tərəfindən lay flüidlərinin, eləcə də süxurların fiziki və fiziki-kimyəvi xüsusiyyətləri müxtəlif geoloji-fiziki şəraitlərdə eksperimental yolla tədqiq edilmiş; süxurların qeyri-bircinsliyini və mineraloji tərkibini nəzərə almaqla, yüksək özlülük və qeyri-Nyuton neftlərin sıxışdırılması mexanizmini tədqiq edərək, kiçik keçiriciliyə malik süxurların neftveriminə böyük diqqət yetirmiş, durgun zonaların əmələ gəlməsi, onlara quyuların interferensiyasının və neftlərin reoloji xüsusiyyətlərinin təsiri, bu zonaların işlənməyə cəlb olunmaları, kimyavi reagentlərdən istifadə olunması və çətin çıxarıla bilən ehtiyata malik layların neftvermə effektivliyini artırmaq məqsədilə kompozisiyaların işlənilməsi, horizontal quyulardan istifadənin, onların layın tavan və ya dabanına yaxın yerləşməsinin neftveriminə təsiri və s. məsələlər tədqiq edilmişdir.

Apardığı çoxillik tədqiqatların nəticəsi olaraq neft yataqlarının işlənməsinin fiziki-kimyəvi əsaslarının bir sıra mühüm problemləri araşdırılmış, neftveriminin artırılmasının yeni üsulları işlənilib hazırlanmış və təkmilləşdirilmişdir. Kürövdag, Balaxanı-Sabunçu-Ramana, Pirallahı, Bibiheybət və Qaradağ yataqlarında onun rəhbərliyi və iştirakı ilə bu üsullar tətbiq edilmiş, on min tonlarla əlavə neft hasil edilmiş və laydan quyuya axan suyun miqdarı xeyli azalmışdır.

Azər Qasımlının rəhbərliyi ilə dörd elmlər namizədi hazırlanmışdır. O, 140 elmi iş, 3 kitab, 2 monoqrafiya, 4 müəlliflik şəhadətnaməsi, 8 patent və 6 metodik göstərişin müəllifidir. Azər Qasımlı 2009–2014-cü illər ADNA-nın (indiki Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti) nəzdindəki Dissertasiya Şurasının üzvü olmuşdur.

Neft elminin inkişafı yolunda gördüyü işlərin nəticəsi olaraq, 2008-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin fərmanına əsasən "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunmuşdur.

2015-ci ildən "Neftin, qazın geotexnoloji problemləri və Kimya" ETİ-də əvvəlci aparıcı, hazırda baş elmi işçi vəzifəsində çalışır.

Hörmətli Azər müəllim! Sizi bir daha yubileyiniz münasibətilə təbrik edir, Sizə möhkəm cansağlığı və elmi fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayırıq.

ADNSU-nun nəzdində "Neftin, qazın geotexnoloji problemləri və Kimya" ETİ-nin kollektivi